

Силабус
навчальної дисципліни
«Журналістський фах: радіовиробництво»
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «Журналістика»
Спеціальність 061 Журналістика
Галузь знань 06 Журналістика
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Викладач Анжеліка Шульженко
Посилання на сайт <https://bdpu.org.ua/teachers/shulzhenko-anzhelika-sergiyivna/>
Контактний телефон 0506405321
E-mail викладача: denisova1108@gmail.com
Графік консультацій П'ятниця, 10.00-12.00 (ідентифікатор зум-конференції: 9907016348 код доступу: 1111).

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лабораторні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
6/ 180	Денна - 30	Денна - 30	Денна - 120	екзамен
	Заочна - 8	Заочна - 8	Заочна - 164	

Семестр: осінній.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: радіо, створення авторських програм, жанри радіожурналістики.

Мета та завдання курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Журналістський фах: радіовиробництво» є дати студентові основні фахові знання з радіожурналістики, а також формування практичних навичок створення власного аудіо продукту.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Журналістський фах: радіовиробництво*» є

- вивчити основні історичні етапи розвитку світового та українського радіомовлення;
- забезпечити глибоке усвідомлення студентами своєрідності сучасної ситуації в галузі радіожурналістики;
- домогтися засвоєння студентами основних теоретичних положень радіовиробництва, особливостей композицій радіотворів різних жанрів і системи виражальних засобів;
- дати основні знання про виразне читання повідомлень;
- показати можливі формати радіостанцій за американською та британською версіями, українські формати радіостанцій;
- ознайомити студентів із методами роботи з радіоаудиторією;
- забезпечити вироблення навичок написання радіо матеріалів та підготовки їх до виходу в ефір.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні історичні етапи розвитку світового та українського радіомовлення;
- мати основні знання про виразне читання повідомлень;
- алгоритм написання радіоматеріалів та підготовки їх до виходу в ефір.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:**

- тлумачити поняття «радіо» «радіовиробництво»;
- аналізувати особливості композиції радіотворів різних жанрів і системи виражальних засобів;
- писати радіоматеріали, редагувати їх та готувати до виходу в ефір.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ЗК 7. Здатність працювати автономно.</p> <p>СК 5. Здатність готувати (писати та редагувати) журналістські матеріали для ЗМК в різних жанрах: відображати дійсність способом інформування, тлумачення, коментування, інтерпретації фактів з урахуванням особливостей, технологічних вимог та аудиторії кожного виду ЗМК</p>	<p>ПРЗ 12. Знає види та норми редагування матеріалів ЗМК з урахуванням їх різновиду (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).</p> <p>ПРЗ 14. Знає основи виробництва радіо та телевізійних програм на всіх етапах, та принципи роботи у програмах обробки та монтажу аудіо та відео.</p> <p>ПРУ 10. Уміє редагувати медіатексти з фактологічного, композиційного, логічного, стилістичного боку, враховуючи вимоги до них для різних ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).</p> <p>ПРУ 14. Уміє здійснювати монтаж радіо та телепрограм із використанням програм Adobe Audition та Adobe Premiere Pro (або інших аналогів програм аудіо- та відеоредакторів).</p>

Зміст курсу:

Тема 1. Особливості радіо як засобу масової інформації.

Тема 2. Різновиди радіомовлення.

Тема 3. Функції радіомовлення.

Тема 4. Класифікація радіостанцій.

Тема 5. Технологія форматування радіоефіру.

Тема 6. Характеристика форматів радіо.

Тема 7. Інформаційні жанри радіожурналістики.

Тема 8. Аналітичні жанри радіожурналістики.

Тема 9. Художньо-публіцистичні жанри радіожурналістики.

Тема 10. Регулювання радіомовлення Законодавством України.

Тема 11. Радіостанція: від ідеї створення до виходу в ефір.

Тема 12. Становлення радіоринку в Україні.

Тема 13. Основні засади радіореклами.

Тема 14. Попередня підготовка до ефіру. Ефірне мовлення радіожурналіста.

Тема 15. Складові частини радіосюжету.

Тема 16. Метод персоніфікації та його застосування в аудіотворчості.

Тема 17. Створення інформаційних передач.

Тема 18. Створення розважальних та пізнавальних передач.

Тема 19. Створення концепції авторської радіопрограми.

Методи навчання: ділова гра, робота в малих групах, дискусії, презентація, екскурсії. Наближення до реальної журналістської творчості забезпечується підготовкою матеріалів для студентської радіостанції.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, радіостудія, мікрофон.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного та підсумкового контролів і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену, який передбачає усну відповідь на питання екзаменаційного білету.

**Система нарахування рейтингових балів для здобувачів ВО денної форми навчання
(поточний контроль)**

Теми дисципліни:	Вид роботи і максимальна кількість балів за виконане практичне завдання		
	Теоретичні питання	Практичні завдання	Максимально можлива кількість балів за практичне заняття
Тема 1	2	0,5	2,5
Тема 2	2	0,5	2,5
Тема 3	2	0,5	2,5
Тема 4	2	0,5	2,5
Тема 5	2	0,5	2,5
Тема 6	2	0,5	2,5
Тема 7	2	0,5	2,5
Тема 8	2	0,5	2,5
Тема 9	2	0,5	2,5
Тема 10	2	0,5	2,5
Тема 11	2	0,5	2,5
Тема 12	2	0,5	2,5
Тема 13	2	0,5	2,5
Тема 14	2	0,5	2,5
Тема 15	2	0,5	2,5
Тема 16	2	0,5	2,5
Тема 17	2	0,5	2,5
Тема 18	2	0,5	2,5
Тема 19	2	0,5	2,5
Тема 20-21	2	0,5	2,5
Усього	40	10	50
Загалом 50			

**Система нарахування рейтингових балів для здобувачів ВО заочної форми навчання
(поточний контроль)**

Теми дисципліни:	Вид роботи і максимальна кількість балів за виконане практичне завдання		
	Теоретичні питання	Практичні завдання	Максимально можлива кількість балів за практичне заняття
Тема 1	2		2
Тема 2	2	1	3
Тема 3	2	1	3
Тема 4	2	1	3
Тема 5	2	1	3

Тема 6	2		2
Тема 7	2		2
Тема 8	2		2
Тема 9	2	1	3
Тема 10	2	1	3
Тема 11	2	1	3
Тема 12	2	1	3
Тема 13	2		2
Тема 14	2		2
Тема 15	2	1	3
Тема 16	2		2
Тема 17	2		2
Тема 18	2		2
Тема 19	2	1	3
Тема 20-21	2		2
Усього	40	10	50
Загалом 50			

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64			задовільно
50-57	E (задовільно)		
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

Базова:

1. Бойд Е. Ефірна журналістика. Технології виробництва новин. К., 2007. 432 с.
2. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджмент : підручник. 3-тє вид., допов. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 272 с.
3. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : підручник. К. : Знання, 2006. 628 с.
4. Мірошніченко Р. Звуковий образ українського радіомовлення як національно-культурний феномен : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 328 с.
5. Недопитанський М. І. Уроки з журналістської практики. Практичний посібник. К.: Україна молода, 2010. 152 с. URL: http://journlib.univ.kiev.ua/Uroki_journ_praktiki.pdf
6. Шульженко А. Інформаційна насиченість повідомлень спеціалізованого інформаційного агентства «Арміяінформ» // *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 35 (74) № 1, 2024. С.48-54

7. Шульженко А.С., Рула Н.В. Патогенність як особливість новинного дискурсу українських телеканалів: рівень змісту. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2023. №2 (54). С. 31–39.

8. Рула Н.В., Шульженко А.С. Семантико-синтаксична характеристика безсполучникових складносурядних речень у сучасній українській мові // Наукові праці МАУП. Філологія. 2023. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2023. Вип. 4(9). С. 31–36 <https://ouci.dntb.gov.ua/en/works/le1q08al/>

9. Шульженко А., Рула Н. Варіантність фразеологізмів на позначення відчуттів людини (на матеріалі англійської та французької мови) // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2023. № 64. С. 171–174.

10. Рула Н., Шульженко А. Розвиток медіаграмотності майбутніх журналістів у закладах вищої освіти. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2022. С.365-375

11. Рула Н.В., Шульженко А.С. Структура повідомлень українських інформаційних агентств під час висвітлення подій повномасштабної російсько-української війни. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Том 33 (72) № 6 Ч. 2. С. 266–271.

12. Рула Н. В., Шульженко А. С. Жанрове різноманіття на сторінках вітчизняних інформаційних агентств у період повномасштабної російсько-української війни. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика». Том 33 (72). № 4, 2022. С. 288–292.

13. Шульженко А.С., Ліпич В.М. Семантичні особливості фразеологізмів на позначення змішаних відчуттів людини: зіставний аспект // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Філологічні науки. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. №1. С.201-206

14. <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/philology/article/view/2420>

15. Aleksandrova H., Bohdanova M., Shulzhenko A., Rula N., Sychikova Y (2024) Nurturing values as a way to sustainable development: the case of Berdyansk State Pedagogical University In Redefining Higher Education: Innovation, Inclusion, and Sustainable Development During Wartime Edited by Yana Sychikova. PRIVAT COMPANY TECHNOLOGY CENTER. (p. 199 – 232) <https://doi.org/10.15587/978-617-8360-07-8.ch5> (Scopus Q2)

16. Glazkova Iryna, Falko Natalia, Khomenko Olena, Khatuntseva Svitlana, Rula Nataliya, Shulzhenko Anzhelika, Tatarin Volodymyr. Barriers in online education for displaced universities: Insights from faculty and students // Problems and Perspectives in Management. Volume 23 2025, Issue #2 (spec. issue), pp. 136-150 [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.23\(2-si\).2025.10](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.23(2-si).2025.10) (Scopus Q1)

17. Nesterenko Tetiana, Kozii Olha, Varyche Nataliya, Shulzhenko Anzhelika, Tsypina Diana. Language technologies impact on modern communication: analysis of new formats, challenges, and education // *Multidisciplinary science journal*. Vol.6. Published Online: January 21, 2024 <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0215>. (Scopus Q4)

18. Шульженко А.С. Розвиток подкастингу в умовах воєнного стану в Україні // Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23-24 квітня 2025 року) : збірник тез. – Запоріжжя : БДПУ, 2025. – С. 373-274.

19. Шульженко А.С. Особливості висвітлення російсько-української війни національними інформаційними агентствами / Формування особистості під впливом медіа: колективна монографія [авт. кол. : Костромицький Р., Мельнікова Ю., Рула Н., Шульженко А.]. Запоріжжя : БДПУ; К. : ФОП Самченко А.М., 2025. С.115-160.

20. Мельнікова Ю., Рула Н., Шульженко А. Дистанційне навчання здобувачів вищої освіти спеціальності 061 Журналістика: бар'єри та стратегії адаптації у період війни / Українські університети в нових реаліях: збереження наукових та кадрових ресурсів: наукова монографія. Рига, Латвія : «Baltija Publishing», 2024. С.304-319.

21. Мельнікова Ю., Костромицький Р., Рула Н., Шульженко А. Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 061 Журналістика: методичні рекомендації. Бердянськ-Запоріжжя : БДПУ, 2023. 41 с.

Допоміжна:

1. Guide to independent radio journalism/ Linda Gage. Oxford [U. K.]; Boston: Focal Press, 2002. 243 p.

2. Барабаш Н. Ведущий информационно-музыкальной радиостанции (К проблеме формирования закономерностей творческого процесса) // Отечественное радио в современных условиях: Сб. ст. Ч. I. М., 1998. С. 46 -69.

3. Бубукин А. Интерактивность на радио [Электронный ресурс]. URL: <http://www.radiostation.ru/music/interactive.html>

4. Буданцев Ю. П. Что говорит рейтинг? // Телевидение и радиовещание. 1990. № 3.
5. Вайшенберг З. Журналістика та медіа : довідник / З. Вайшенберг, Й. Ганс Кляйнштойберг, Б. Пьорксен; пер. з нім. П. Демешко, К. Макеев; за загал. ред.. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. К. : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. 529 с.
6. Гаврилюк І. Ефірне програмування державного радіомовлення України та Білорусі (на прикладі «УР-1» та «Радьо 1») // Образ. Випуск 15. 2014. С. 43-53.
7. Головешко Д. Передача «Обласні вісті» запорізького обласного радіо 80-х років ХХ ст.: питання інформативності // Діалог: Медіа-студії. 2013. Випуск 16. С. 193-200.
8. Голядкин Н. Радиовещание США: специализация станций // Телевидение и радиовещание за рубежом. М., 1991. Вып. 3.
9. Гоян О. Ефірна фонотека радіостанції : теорія музичного програмування // Наукові записки Інституту журналістики. 2003. Т. 10. С. 72-77.
10. Гоян О. Я. Звуковий образ комерційного радіомовлення: особливості формування [Електронний ресурс] URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1651>
11. Гоян О. Я. Цифрове радіомовлення: українські перспективи // Наукові записки Інституту журналістики [Текст] / [голова редкол., голов. ред. : В. В. Різун]. К. : ІЖ КНУ, 2000. Т. 30, січень–березень. 2008. С. 31-35 .
12. Гриценко О. Основи теорії міжнародної журналістики: підручник. К.: ВПЦ Київський університет, 2002. 303 с.
13. Державна реєстрація юридичних та фізичних осіб-підприємців // За ред. А. Дашкевича. К. : Юрінком Інтер, 2005. С. 52-172.
14. Децик О. Інформаційні агентства світу // Україна дипломатична. 2013. Вип. 14. С. 1098-1108.
15. Іванов В. Ф. Інформаційне законодавство: український та зарубіжний досвід / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут журналістики. К. : РВЦ «Київський ун-т», 1999. 208 с.
16. Історія національного радіофіру: Архівні матеріали (1942 – 1969) / Упоряд. Н. М. Сидоренко; Інститут журналістики. К., 2004. 115 с.
17. Ковтун Н. О. Сучасний радіодискурс: специфіка, структура, рівні [Електронний ресурс] URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1980>
18. Комаров С. Хочу работать на радио [Электронный ресурс] URL: <http://www.radiostation.ru/recruit/>
19. Любченко Ю. Звук у досягненні документальності на сучасному радіо // Теле- та радіожурналістика. Випуск 11. 2012. С. 232-237.
20. Ляшенко Б. Хочу к микрофону: Профессиональные советы диктору; под ред. Г. А. Шевелева. М. : Аспект Пресс, 2007. 125 с.
21. Мащенко І. Г. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. К.: Вид-во «Україна», 2005. 382 с.
22. Миронченко В.Я. Основи інформаційного радіомовлення : підручник для студ. ун-тів спец. «Журналістика» / Інститут змісту і методів навчання; Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 1996. 438 с.
23. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. Вид. 3-є доп. і поліпш. К.: ЦУЛ, 2004. 284 с.
24. Михалюк М. Радіо, преса, Галактіон Чіпка: тематичні аспекти фейлетоністики Романа Купчинського // Теле- та радіожурналістика. Випуск 10. 2011. С. 113-123.
25. Мірошніченко П. Текст і фактура новинарного радіоповідомлення // Теле- та радіожурналістика. 2010. Вип. 9. Ч. 2. С. 260-265.
26. Молоткіна В. Радіо та кіно як засоби впливу влади на суспільство в Україні 1920-і рр. // Переяславський літопис. Випуск 5. 2014. С. 55-60.
27. Москаленко А. Теорія журналістики : підручник. К. : Експрес-об'ява, 1998. 334 с.
28. Нагорняк М. В. Інтерактивність як визначальний чинник ефективності розмовних програм інтернет-радіостанцій // Наукові записки Інституту журналістики. Том 57. 2014. Жовтень–грудень. С. 157-163.
29. Нагорняк М. Ведучий-журналіст і ведучий-диктор на радіо: до питання трансформації фаху в умовах мультимедійної журналістики // Теле- та радіожурналістика. 2014. Випуск 13. С. 275-281.
30. Нагорняк М. Жанрові пріоритети новинного контенту мережевих радіостанцій як чинник ефективної комунікації зі споживачами // Психолінгвістика. Психологія. Мовознавство. Соціальні комунікації [Текст] : [збірник наукових праць]. Вип. 17 / Держ. вищ. навч. закл. «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди»; [голов. ред. Л. О. Калмикова]. Переяслав-Хмельницький, 2015. С. 264-274
31. Нагорняк М. Інформаційне мовлення національної радіокомпанії України: монографія. К. : Видавництво ЛВК, 2008. 132 с.
32. Нагорняк М. Мовленнєва культура майбутнього радіожурналіста: реальність і шляхи вдосконалення // Психолінгвістика. Психологія. Мовознавство. Соціальні комунікації [Текст] : [збірник

наукових праць]. Вип. 15 / Держ. вищ. навч. закл. «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди»; [голов. ред. Л. О. Калмикова]. Переяслав-Хмельницький : [б. в.], 2014. С. 297-310.

33. Нагорняк М. Синтаксичні конструкції в текстах новин інтернет-радіостанцій // Стиль і текст. 2014. Випуск 15. С. 147-156.

34. Нестерова Н. Г. Радиоведущий как субъект профессиональной массовой коммуникации // Мова і культура. 2012. Вип. 15. С. 178-183.

35. Павленко Л. Г. Міжнародне радіомовлення в проблематиці журналістикознавчих досліджень // Соціальні комунікації сучасного світу: науково-теоретичний збірник / гол.ред. О. М. Холод. 2009. С. 117-121.

36. Павленко Л. Інформаційні пріоритети сучасного мовлення закордонних радіостанцій в Україні // Теле- та радіожурналістика. Випуск 9. Ч. 2. 2010. С. 110-116.

37. Пенчук І. Л. Радіожурналістика: основні засади функціонування. Методичні матеріали до вивчення дисципліни «Радіожурналістика». Запоріжжя, 2004. 238 с.

38. Радіожурналістика : учебник / Под ред. А.А. Шереля. М. : Изд-во Моск. ун-та : Наука, 2005. 480 с.

39. Ремовська О. Говорить Радіо Свобода. Історія української редакції. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2014. 163 с.

40. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет [Текст] / Мітчел Стівенс, Олсон Бет М. К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 407 с.

41. Українське законодавство : засоби масової інформації. К., 2002. 311 с.

42. Фоменко В., Хоменко І. Оригінальна радіодрама (радіоп'єса): особливості жанру // Теле- та радіожурналістика. Випуск 14. 2015. С. 347-373.

43. Халер М. Пошук і збір інформації. К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. 456 с.

44. Хоменко І. «Fata morgana» в ефірі: 1933 рік (соціальний контекст першої радіоінсценізації повісті Михайла Коцюбинського) // Теле- та радіожурналістика. Випуск 9. Ч. 2. 2010. С. 358-364.

45. Хоменко І. А. Оригінальна радіодрама: навч. посібник / За ред. В. Я. Миронченка. К.: Київ. нац. ун-т ім.Тараса Шевченка, 2002. 320 с.

46. Шайда Н. Радіоканал «Культура» у контексті формування української національної ідентичності // Теле- та радіожурналістика. Випуск 10. 2011. С. 192-202.

Інформаційні ресурси:

1.Законодавча база Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

2.Інформаційний центр Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.informjust.ua/>.

3.Міністерство Юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/11739>.

4.Державний комітет телебачення і радіомовлення України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://comin.kmu.gov.ua/>.

5.Дикторы. Культурно-образовательный портал [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://diktory.com/>.

6.Світ радіо. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.proradio.org.ua/>

7.Radiotoday industry news [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://radiotoday.co.uk/>

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ.
2. Детектор медіа <https://detector.media/>
3. Європейська обсерваторія журналістики <https://ua.ejo-online.eu/>
4. Інститут масової інформації <https://imi.org.ua/>